

Bilag 21.

Betænkning angaaende et nyt Udløb fra Ringkøbing Fjord.

Af Ingeniør Th. Claudi Westh,
 Det danske Hedeselskabs Leder af Mose- og Engvæsenet.

Til Hedeselskabets Bestyrelse.

Idet jeg herved afgiver Betænkning i Henhold til Landbrugsministeriets Skrivelse af 14. Juli d. A., hvori det til Slutning hedder: „..... hvilken Betydning Gennemskæringen af Tangen og Saltvandets større Indtrængen i Ringkøbing Fjord kan antages at have paa de til Fjorden stødende Enge og Jorder, derunder ogsaa de Staten tilhørende „Tipper““, tillader jeg mig at bemærke, ja jeg har forberedt denne Betænkning i Overensstemmelse med mit af Bestyrelsen approberede Forslag af 25. Juli, idet jeg har søgt nøje Underretning om de interesserede Landbrugeres Synspunkter, dels ved Samtaler med de enkelte paa selve Arealerne, dels ved at sammenkalde Møde.

Allerførst tilskrev jeg dog de Mænd, der paa Henne-Lønne m. fl. Sogneraads og andre Institutioners Vegne havde underskrevet Skrivelsen af Juni 1905 til Ministeriet for offentlige Arbejder, og spurgte disse Mænd, hvilke Arealer De særlig repræsenterer ved Deres Underskrift“.

Svarene gik ud paa, at de tilsammen repræsenterede Bork Marsk (derunder Nebel Marsk) og Tipperhalvøen og ikke noget andet, idet Beboere af disse Sogne m. v. ere Lodsejere i *Bork Marsk* og Parthavere i *Bjaalum* (Beboere i S. Bork Sogn) og *Værnengene*, hvoraf *Hartkornsværnet* tilhører alle Ejere af ufrit Hartkorn i Nørre-Horne Herred (d. e. foromtalte Sogne) og *Dagslettenes Værn*, der tilhører samtlige Lodsejere i S. Bork Marsk.

Til disse Arealer kommer altsaa Statens „Tipper“, der i nævnte Skrivelse ere repræsenterede af Bestyreren, Godsejer Tranberg.

Modstanden mod den forsøgsvisse Gennemskæring af Holmslands Klit Nord for Tipperhalvøen er altsaa, saa vidt det kan ses af de af Hedeselskabet tilstillede Papirer, samlet paa disse bestemte Arealer, Bork Marsk m. v. og Tipperhalvøen.

Mine Undersøgelser vise, at Modstanden fra disse Arealer er ubetinget enstemmig, samt at der til disse slutter sig en enkelt Lodsejer i Skjern-Aa-Deltaet, nemlig Godsejer Tranberg, Lønborggaard, hvilke Arealer tilsammen vistnok udgøre 5,000—6,000 Tdr. Ld.

Modstanderne mod Flytningen blandt Lodsejerne befrygte:

- 1) at det gravede Løb vil danne *Udgangspunktet* for en videre Ødelæggelse af Klitten, saaledes at Havet under vestlige Storme (og Højvande) skulde rasere større Strækninger af Holmslands Klit. Deraf vilde jo følge ganske uberegnelige Omvæltninger i Ringkøbing Fjord og dens Omgivelser.
- 2) Vandet i Fjorden vil under disse Forhold og selv uden Løbets „Udvidelse“ ved de sædvanlige Vinde drejende fra Syd over V. til VNV. først i forøget Grad drive Vandet ind i Fjorden og derefter — som nu — drive det ind i Fjordens Sydende og, eventuelt i Utide (Maj—Oktober), ind i Bork Marsk. I forøget Grad, fordi Vandet i Fjorden staaer højere, og fordi den nuværende Mulighed for Udløb gennem Gødelen til Nyminde er bortfalden; Vandet skal den længere Vej op mod Nord (mod Vinden) og forsinkes.
- 3) I begge Tilfælde — kun i forskellig Grad — vil Forandringen bevirke saa meget forøget Vinteroversvømmelse og saa meget forøget Saltholdighed, at den lave *dyrkede Mark* vil lide derunder.